

PHA 302 PREHİSTORİK EKONOMİ-EKOLOJİ

KONU 1: EKOLOJİ VE EKONOMİYE GİRİŞ

GİRİŞ:

Prehistorya süreci, insanlık tarihinin en uzun dönemini içerir. İşte bu bağlamda prehistorik ekoloji-ekonomiden bahsederken avcılık toplayıcılık ekonomisinden ilk besin üretim aşamalarına kadar geçen süreci incelemek gerekecektir.

Etimolojik açıdan ekoloji; “*eko* ya da *oikos* = ev ve yönetim” ile “*logos* = bilim” terimlerinin birleşmesinden türetilmiştir. Türkçe dilimizde “çevrebilim” olarak kullanılmaktadır. Ekonomi ise; “*eko* ya da *oikos* = ev ve yönetim” ile “*nomos* = yasa” terimlerinin birleşmesinden türetilerek literatüre geçmiştir.

Ekoloji ve ekonomi arasındaki ilişkileri iyi kurabilmek için bu terimlerin gerçekte neyi ifade ettiklerini ve prehistorik dönemlerdeki özelliklerini iyi anlamak gerekmektedir. Bu konuda şöyle bir soru karşımıza çıkmaktadır: Çevre mi ekonominin bir parçası, yoksa ekonomi mi doğal çevrenin bir davranış biçimidir? Amerikalı çevrebilimci Lester R. Brown, ekonominin çevrenin bir parçası olduğunu savunmaktadır. Öte yandan bu araştırmacı, çevreyi ekonominin bir parçası olarak gören yaklaşımın, doğal destek sistemlerini yok eden bir ekonomi yarattığına dikkati çekmektedir.

Yukarıda bahsetmiş olduğumuz ekoloji-ekonomi arasındaki ilişkileri iyi anlayabilmek için konulara daha detaylı bakmak yerinde olacaktır.

EKOLOJİ:

Ekoloji terim anlamı açısından, doğal çevrede yaşayan canlıları ve bunların canlı ve cansız çevreleri ile olan etkileşimlerini inceleyen bilim dalıdır. Doğal çevre herhangi bir canlının çevresindeki canlı ya da cansız tüm varlıklarından oluşur.

Bir grup canlının doğada yaşadıkları yere “yaşam alanı” denir. Örneğin orman, bir grup bitki ve hayvanın yaşam alanı olabilir. Bu yaşam alanı içindeki canlılara da “topluluk” adı verilmektedir. Yaşam alanındaki canlılar, birbirleri ve çevrelerindeki cansız yani abiyotik nesnelere etkileşime girerek büyük ölçüde kendi kendine yeterli olan ekolojik birim oluştururlar. Bu yaşam alanı ve oradaki topluluk “ekosistemi” oluşturur. Genel olarak denizel ve karasal olarak iki büyük ekosistemden bahsedebiliriz.